

Súd: Krajský súd Žilina
Spisová značka: 8CoP/69/2015
Identifikačné číslo súdneho spisu: 5714212505
Dátum vydania rozhodnutia: 26. 02. 2016
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. František Potocký
ECLI: ECLI:SK:KSZA:2016:5714212505.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Žiline, ako súd odvolací, v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Františka Potockého a členiek senátu JUDr. Táne Rapčanovej a Mgr. Zuzany Hartelovej, vo veci starostlivosti súdu o maloleté dieťa: C. W., nar. XX.XX.XXXX, bytom u matky, zastúpený Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny Martin ako kolíznym opatrovníkom, dieťa rodičov - matky: V. R., rod. B., nar. XX.XX.XXXX, bytom B. XXX/X, C. C., a otca: F. W., nar. XX.XX.XXXX, bytom K. XX, R. V., o návrhu matky na zvýšenie výživného na maloleté dieťa a o návrhu otca na zníženie výživného na maloleté dieťa, o odvolaní otca dieťaťa proti rozsudku Okresného súdu Martin č. k. 20P/171/2014-141 zo dňa 23. júna 2015, takto

rozhodol:

rozsudku okresného súdu vo výroku, ktorým súd návrh otca na zníženie výživného na maloletého C. W. zamietol, sa nedotýka.

Vo zvyšnej časti rozsudok okresného súdu potvrdzuje.

Žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov odvolacieho konania.

odôvodnenie:

Okresný súd Martin rozsudkom č. k. 20P/171/2014-141 zo dňa 23.06.2015 zmenil rozsudok Okresného súdu Martin č. k. 20P/312/2006-56 zo dňa 03.04.2007 vo výroku o výživnom na mal. C. W. tak, že otcovi uložil povinnosť platiť na mal. C. W., nar. XX.XX.XXXX zvýšené výživné vo výške 100,- eur mesačne od 01.09.2014, vždy do 20-teho dňa v mesiaci vopred k rukám matky. Vo zvyšku súd návrh matky zamietol. Nedoplatok na výživnom od 01.09.2014 do 30.06.2015 vo výške 668,10 eur súd povolil otcovi splácať v splátkach po 25,- eur mesačne spolu s bežným výživným, počnúc mesiacom nasledujúcim po právoplatnosti rozsudku pod následkom straty výhody splátok. Návrh otca na zníženie výživného na maloletého súd zamietol. Žiadnemu z účastníkov súd náhradu trov konania nepriznal.

V odôvodnení uviedol, že návrhom podaným dňa 22.09.2014 sa matka maloletého domáhala zvýšenia výživného na maloletého na sumu 130,- eur mesačne počnúc dňom podania návrhu. Otec v písomnom podaní doručenom súdu dňa 28.11.2014 sa domáhal zníženia výživného voči maloletému C. na sumu 30,- eur mesačne.

Súd mal preukázané, že rozsudkom Okresného súdu Martin č. k. 20P/312/2006-56 zo dňa 03.04.2007 bol maloletý zverený do osobnej starostlivosti matky a otcovi bola uložená povinnosť platiť výživné vo výške 1.000,- Sk (33,19 eur) mesačne. V tom čase bola matka maloletého nezamestnaná, poberala dávku a príspevky k dávke v hmotnej núdzi vo výške 103,23 eur a prídavky na dve deti spolu vo výške 35,85 eur. Bývala s deťmi v 3-izbovom byte u starej matky Z. B., na výdavky (nájomné 189,70 eur a inkaso 39,17 eur) matka prispievala podľa možnosti. Mala vyživovaciu povinnosť aj k mal. V. R., nar. XX.XX.XXXX, ktorý bol žiakom 9. triedy základnej školy, na ktorého jeho otec prispieval sumou 53,11 eur mesačne. Mal. C. navštevoval materskú školu, obedy platil úrad práce, matka platila školné 6,64 eur (200,- Sk) mesačne. Otec maloletého bol poberateľom invalidného dôchodku vo výške 163,21 eur,

pracoval u zamestnávateľa ISO, s. r. o., Liptovský Mikuláš. V roku 2006 mal priemernú čistú mesačnú mzdu 115,81 eur, boli mu vyplatené nemocenské dávky 47,47 eur, v roku 2007 mal priemernú čistú mesačnú mzdu 73,33 eur, v januári 2007 mu boli vyplatené nemocenské dávky 21,48 eur.

V súčasnosti je matka zamestnaná ako upratovačka s priemernou čistou mesačnou mzdou za rok 2014 vo výške 260,52 eur, za 2 mesiace roka 2015 vo výške 253,12 eur. Poberá prídavky na dve deti po 23,52 eur. Platí si mobilný telefón cca 40,- eur, od novembra by mala byť platba nižšia. Býva stále v tom istom byte (ktorý je vo vlastníctve brata matky) s matkou a synmi, na výdavky prispieva sumou 160,- eur, resp. 3-inami celkových výdavkov. Výdavky sú mesačne SVB 190,20 eur, elektrina 34,50 eur, plyn 11,- eur, ročne komunálny odpad 19,80 eur na osobu a daň z nehnuteľnosti. Maloletý C. je žiakom 5. ročníka základnej školy v Turčianskych Tepliciach. V školskej jedálni sa nestravuje, výdavky s cestovným nemá. V máji 2015 sa podrobil alergologickému vyšetreniu s výsledkom celoročná alergická nádcha a choroby kože a podkožného tkaniva s potrebou užívania liekov a úpravou prostredia. Otec maloletého stále poberá invalidný dôchodok, od januára 2015 vo výške 267,60 eur. Stále pracuje v spoločnosti ISO & spol., s. r. o., Liptovský Mikuláš ako obrábач kovov a pomocný robotník na pracovný čas 4 hodiny denne. Za rok 2014 mal priemernú čistú mesačnú mzdu 177,48 eur, bola mu vyplatená náhrada pri PN 71,52 eur, za prvé dva mesiace roka 2015 mal priemernú čistú mesačnú mzdu 190,33 eur. Platí si životné poistenie 2,99 eur mesačne. Býva v byte spolu so svojou matkou, výdavky sú mesačne na nájomné 137,31 eur, plyn 14,- eur, elektrina 22,50 eur, RTVS 4,64 eur, mobilný telefón 22,- eur, ročne poplatok za komunálny odpad 22,55 eur na osobu a daň z nehnuteľnosti. Má viac zdravotných diagnóz, užíva viacero liekov. Výživné platí pravidelne, s maloletým nie je v kontakte. Má vyživovaciu povinnosť k V. W., študentovi vysokej školy vo výške 67,- eur.

Citujúc ust. § 78 ods. 1, 3, § 62, § 75 ods. 1, § 76 ods. 1, § 77 ods. 1 zákona č. 36/2005 Z. z. o rodine a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o rodine“) súd návrhu matky sčasti vyhovel a zvýšil výživné na sumu 100,- eur mesačne od 01.09.2014, vo zvyšku návrh zamietol. Návrh otca na zníženie výživného ako nedôvodný zamietol.

Porovnaním okolností dôležitých pre stanovenie výšky výživného v čase skoršieho rozhodovania v apríli 2007 s aktuálnymi okolnosťami mal súd preukázať, že v priebehu času, za viac ako osem rokov došlo k podstatnej zmene pomerov, ktorá odôvodňuje zvýšenie výživného. Maloletý C. už nie je škôlkár, ale žiak druhého stupňa základnej školy. Vekom, rastom, fyzickým a psychickým vyspievaním a aj v dôsledku vývoja cien v spoločnosti sa u maloletého zvýšili výdavky na základné hmotné potreby ako je strava, oblečenie, obuv, hygienické a kozmetické potreby. Pre nedostatok finančných prostriedkov u matky veľkú časť výdavkov na maloletého, najmä v záujmovej oblasti, zabezpečuje brat matky, aj preto je dôvodné, aby sa na zvýšených potrebách podieľal aj otec. U maloletého pribudli výdavky spojené s aktuálne zistenými zdravotnými problémami s potrebou liečby.

Zmena pomerov nastala aj u rodičov. U matky sa zvýšil príjem o cca 157,- eur, príjem otca sa zvýšil o cca 166,- eur. Nebolo by podľa názoru súdu spravodlivé, aby sa na zvýšených výdavkoch na maloletého podieľala len matka, pričom aj napriek zdravotným problémom a s nimi spojenými výdavkami, je v možnostiach a schopnostiach otca platiť zvýšené výživné 100,- eur, ktoré predstavuje z jeho príjmu cca 445,- eur mesačne ani nie jednu štvrtinu.

Súd výživné zvýšil od 01.09.2014, od prvého dňa mesiaca, v ktorom matka podala návrh, nakoľko výživné sa platí mesačne vopred a považoval za prirodzené a spravodlivé zvýšiť výživné od prvého dňa mesiaca, v ktorom bol návrh podaný nakoľko ide o maloleté dieťa. Pri takto upravenom výživnom vznikol otcovi nedoplatok 668,10 eur (zvýšenie o 66,81 eur x 10 mesiacov), ktorý súd otcovi umožnil splácať v splátkach po 25,- eur mesačne spolu s bežným výživným.

O trovách konania súd rozhodol podľa § 146 ods. 1 písm. a/ Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „O. s. p.“) tak, že žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov konania keďže ide o konanie, ktoré môže súd začať aj bez návrhu, keď súd zároveň nezistil také okolnosti, ktoré by odôvodňovali priznanie náhrady trov konania niektorému z účastníkov.

Proti tomuto rozsudku čo do výroku, ktorým súd zvýšil výživné na mal. C. podal otec maloletého odvolanie, ktorým sa domáhal určenia vyživovacej povinnosti vo výške 50,- eur mesačne.

Mal zato, že súd vykonané dôkazy vyhodnotil nesprávne a dospel k nesprávnym skutkovým zisteniam, na základe čoho nesprávne rozhodol, súčasne vychádzal z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Súd pochybil, keď nezobral do úvahy jeho vážny zdravotný stav a s tým spojené finančné výdavky a obmedzené možnosti na trhu práce. Nepopiera, že došlo k zmene pomerov u oboch rodičov, ani to, že dieťa vzhľadom na svoj vek má iné potreby ako v čase posledného rozhodovania o výživnom. Výživné však musí byť primerané potrebám a veku dieťaťa a na strane rodiča musia byť také podmienky, aby bol schopný stanovené výživné platiť. Keďže je invalidným dôchodcom sú jeho možnosti zamestnať

sa značne obmedzené. Je často práceneschopný, čo sa odráža aj na jeho finančnom príjme. Jediným stabilným príjmom je invalidný dôchodok vo výške 260,40 eur. Invalidný dôchodok a nemocenské dávky počas práceneschopnosti nepostačujú na to, aby si plnil vyživovaciu povinnosť, ktorú má voči dvom deťom - voči synovi C. a V.. Súd nezohľadnil pracovné možnosti matky, ktorá sa môže zamestnať na plný pracovný úväzok s vyšším príjmom. Plateniu výživného sa nikdy nevyhýbal, toto platil pravidelne a pomáhal aj matke dieťaťa podľa svojich schopností a možností. Podľa jeho názoru je výživné vo výške 100,- eur mesačne neprimerané vzhľadom na vek a potreby dieťaťa a nie je v jeho finančných možnostiach takéto vysoké výživné platiť.

Dňa 24.11.2015 doručil otec maloletého odvolaciemu súdu podanie, v ktorom oznámil, že dňa 06.11.2015 utrpel vážny úraz - zlomeninu krčka ramennej kosti. Zvýšia sa tak náklady na liečbu tohto úrazu, pričom príjem od zamestnávateľa sa zo 150,- eur zníži o polovicu. Celkový príjem tak bude činiť 330,- eur. Nie je preto v jeho silách platiť zvýšené výživné a zvlášť nie zameškané. Keďže na syna V., študujúceho na vysokej škole bolo stanovené výživné na 66,- eur, je suma 100,- eur na maloletého C. neadekvátne jeho potrebám a veku. Ďalej uviedol, že sa podrobil operácii a vzhľadom na trvalé následky nebude môcť vykonávať prácu pomocného zámočníka. Jeho jediným príjmom tak bude čiastočný invalidný dôchodok 260 eur. V podaní doručenom súdu dňa 09.02.2016 otec maloletého doplnil, že vzhľadom k jeho zhoršujúcemu sa zdravotnému stavu bol dňa 04.12.2015 uznaný ako ťažko postihnutá osoba so sprievodcom, s čím súvisia zvýšené náklady na liečenie a veľká možnosť straty zamestnania. Syn V. ukončil v júni 2015 štúdium vysokej školy, v júni mu zaslal výživné vo výške 67,- eur.

Matka maloletého sa vo vyjadrení k odvolaniu stotožnila s rozhodnutím súdu.

Uviedla, že suma 100,- eur je adekvátne vzhľadom na vek jej syna a schopnosti oca hradiť výživné v tejto výške. Podľa jej poznatkov starší syn otca dieťaťa už vysokú školu skončil, v dôsledku čoho mu odpadla vyživovacia povinnosť voči nemu. Poukázala na to, že výživné vo výške 100,- eur predstavuje pôvodných 33,20 eur na jej syna plus 65,- eur, ktoré platil na staršieho syna. S platením uvedenej sumy pritom nemal problém. Ona má problém nájsť si prácu v regióne s vysokou nezamestnanosťou, pričom možnosť nájsť si lepšie miesto jej sťažuje skutočnosť, že trpí epilepsiou.

Kolízný opatrovník sa k odvolaniu otca nevyjadril.

Krajský súd, ako súd odvolací, po zistení, že odvolanie bolo podané včas a smerovalo proti rozhodnutiu, ktoré možno napadnúť týmto opravným prostriedkom, preskúmal rozsudok okresného súdu v rozsahu vymedzenom v ust. § 212 ods. 2 písm. a/ O. s. p. a z dôvodov uvedených v odvolaní a po preskúmaní ho bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 214 ods. 2 O. s. p., za použitia § 156 ods. 3 O. s. p.) podľa § 219 ods. 1 O. s. p. ako vecne správny potvrdil.

Odvolací súd po preskúmaní napadnutého rozsudku i konania, ktoré mu predchádzalo, dospel k záveru, že okresný súd v prejednávanej veci zistil skutkový stav v rozsahu potrebnom na zistenie rozhodujúcich skutočností, na podklade vykonaného dokazovania dospel k správnym skutkovým zisteniam a prejednávanú vec aj správne právne posúdil. Nakoľko i odôvodnenie písomného vyhotovenia napadnutého rozsudku zodpovedá kritériám uvedeným v ust. § 157 ods. 2 O. s. p., odvolací súd podľa § 219 ods. 2 O. s. p. konštatuje správnosť týchto dôvodov a v podstatných bodoch na ne odkazuje.

Na zdôraznenie správnosti napadnutého rozsudku odvolací súd uvádza, že právoplatné rozhodnutie o výživnom možno zmeniť keď dôjde k zmene pomerov, a to či už na strane výživou oprávneného alebo výživou povinného, prípadne na oboch stranách. Zmena pomerov môže byť odôvodnená buď subjektívne - okolnosťami na strane výživou povinného či oprávneného, alebo objektívne - vývojom životných nákladov podľa § 78 ods. 3 zákona o rodine. Takouto zmenou môže byť napr. strata či nadobudnutie zamestnania (pričom v prípade straty zamestnania je súd povinný skúmať príčiny tejto straty), dlhodobá práceneschopnosť, vznik novej či zánik existujúcej vyživovacej povinnosti, zmena majetkových pomerov, zmena schopností, možností poskytovať výživné, nástup do predškolského zariadenia a následne nástup školskej dochádzky, prechod medzi jednotlivými stupňami školskej dochádzky, nadobudnutie čiastočnej alebo úplnej schopnosti samostatne sa živiť, uzavretie manželstva a pod. Pri rozhodovaní o zmene výživného je potrebné porovnať okolnosti dôležité pre určenie výživného v dobe skoršieho a nového rozhodovania. Relevantnosť zmeny sa zisťuje porovnaním tvrdených a preukázaných pomerov, ktoré nastali, s pomermi, z ktorých súd vychádzal pri určení vyživovacej

povinnosti. Pre určenie výšky výživného sú následne rozhodujúce reálne zárobkové možnosti a schopnosti každého z rodičov.

V prejednávanej veci bolo nepochybne pred okresným súdom preukázané, že na strane maloletého C. od posledného rozhodovania rozsudkom Okresného súdu Martin č. k. 20P/312/2006-56 zo dňa 03.04.2007 došlo k zmene pomerov, predovšetkým v súvislosti s jeho vekom (od posledného rozhodovania je starší o 8 rokov) a nástupom na povinnú školskú dochádzku, v rámci nej následne s nástupom na druhý stupeň základnej školy, s čím je nesporne spojené nielen zvýšenie dovtedajších výdavkov, či už na oblečenie alebo stravu, ale aj nové výdavky (na školné, školské potreby a pomôcky a pod.). Na strane maloletého zároveň došlo k zvýšeniu výdavkov v súvislosti s jeho zdravotným stavom (alergia a kožné problémy). K zmene pomerov nesporne došlo i na strane oboch rodičov maloletého, pokiaľ ide o ich príjem. Matka bola v čase posledného rozhodovania nezamestnaná, v súčasnosti je zamestnaná s priemerným čistým mesačným príjmom cca 250,- eur. I keď otec je rovnako ako v čase posledného rozhodovania naďalej poberateľom invalidného dôchodku a zamestnaný v spoločnosti ISO & spol. s r. o., Liptovský Mikuláš, jeho príjem sa oproti príjmu v čase posledného rozhodovania (invalidný dôchodok 163,21 eur + mzda 73,32 eur) zvýšil (invalidný dôchodok 221,80 eur v roku 2014, resp. 267,60 eur v roku 2015 + mzda 177,48 eur za rok 2014, resp. 190,33 eur za prvé dva mesiace roku 2015).

Pokiaľ otec maloletého v odvolaní namietal, že okresný súd neprihliadol na jeho nepriaznivý zdravotný stav, jeho odvolacia námietka nie je dôvodná. Z odôvodnenia napadnutého rozhodnutia jednoznačne vyplýva, že okresný súd pri skúmaní možností a schopností otca zohľadnil aj jeho nepriaznivý zdravotný stav, pričom dospel k záveru, že napriek jeho zdravotným problémom a nákladom na liečbu je v jeho možnostiach a schopnostiach platiť zvýšené výživné vo výške 100,- eur. V tejto súvislosti odvolací súd, vychádzajúc z vyjadrenia otca v rámci odvolacieho konania, dodáva, že pokiaľ ide o ďalšiu vyživovaciu povinnosť otca voči plnoletému synovi V. W., tento ukončil štúdium na vysokej škole v júni 2015, v dôsledku čoho nadobudol schopnosť samostatne sa živiť a otec sa môže domáhať zrušenia vyživovacej povinnosti voči nemu. V dôsledku zániku vyživovacej povinnosti voči staršiemu synovi potom zvýšenie výživného na maloletého C. nepredstavuje pre otca zvýšenie doterajších výdavkov (nakoľko zvýšenie výživného približne zodpovedá výške výživného voči plnoletému synovi otca V.).

Na možnostiach a schopnostiach otca platiť zvýšené výživné na maloletého pritom podľa názoru odvolacieho súdu nemá podstatný vplyv ani tvrdenie otca, že v dôsledku úrazu, ktorý utrpel, je práceneschopný, z ktorého dôvodu došlo k poklesu jeho príjmu. I keď je nesporné, že v dôsledku pracovnej neschopnosti došlo k poklesu príjmu otca maloletého, tento naďalej poberá invalidný dôchodok a popri tom (namiesto mzdy) dávky nemocenského poistenia, pričom podľa názoru súdu uvedený príjem otca tomuto umožňuje plniť si svoju vyživovaciu povinnosť vo výške určenej súdom prvého stupňa.

Odvolací súd ako nedôvodnú vyhodnotil i námietku otca maloletého o neprimeranosti výživného odôvodneným potrebám maloletého C.. Odôvodnenosť potrieb detí totiž vyžaduje, aby plnením vyživovacej povinnosti boli uspokojené všetky náklady vo vzťahu k dieťaťu, ktoré možno očakávať. Výživné pre dieťa slúži nielen na uspokojovanie všetkých odôvodnených hmotných potrieb (jedlo, ošatenie, obuv a pod.), ale aj ďalších odôvodnených potrieb dôležitých pre výchovu a zdravý vývoj dieťaťa (kultúrne, rekreačné potreby a pod.). Vychádzajúc z oficiálnej štatistiky zverejnenej Štatistickým úradom SR, pritom priemerné čisté výdavky domácnosti s jedným nezaopatreným dieťaťom za rok 2014 predstavovali na potraviny a nealkoholické nápoje sumu 69,75 eur, odievanie 17,31 eur, zdravie 9,35 eur, vzdelávanie 1,74 eur, na rekreáciu a kultúru 24,98 eur. K tomu treba ešte prirátat výdavky na bývanie (hradené matkou za 3 osoby vo výške 160,- eur, t. j. za maloletého vo výške cca 53,- eur), hygienické potreby, prípadne ďalšie nepravidelné výdavky. Nemožno pritom vyžadovať, aby úhradu všetkých zvýšených výdavkov na maloletého C., zabezpečovala jeho matka, keď táto si svoju vyživovaciu povinnosť plní i osobnou starostlivosťou o maloletého. Plnenie si vyživovacej povinnosti je povinnosťou oboch rodičov, keď súd, pokiaľ ide o určenie výšky výživného zo strany otca, správne zohľadnil osobnú starostlivosť matky o maloletého a jeho domácnosť. Nemožno tiež opomenúť, že otec maloletého sa so synom v súčasnosti vôbec nestretáva a nad rámec určenej vyživovacej povinnosti nijakým spôsobom neprispieva, keď jeho príjem je zároveň vyšší ako príjem matky.

Vzhľadom na uvedené skutočnosti sa odvolací súd stotožnil s rozhodnutím okresného súdu čo sa týka výšky určeného zvýšeného výživného na maloletého C., ktorú považuje za primeranú tak odôvodneným potrebám maloletého, ako aj možnostiam a schopnostiam jeho otca ako výživou povinnej osoby. Pokiaľ

ide o určenie začiatku poskytovania zvýšeného výživného, odvolací súd sa stotožňuje s odôvodnením okresného súdu, ktorý zvýšené výživné priznal počnúc prvým dňom mesiaca, v ktorom bol podaný návrh matky na zvýšenie výživného a nakoľko i výška zameškaného výživného bola okresným súdom určená správne, odvolací súd napadnutý rozsudok okresného súdu ako vecne správny podľa § 219 ods. 1 O. s. p. potvrdil.

Výrok rozsudku okresného súdu, ktorým súd návrh otca na zníženie výživného na sumu 30,- eur zamietol, zostal týmto rozsudkom nedotknutý, nakoľko nebol odvolaním napadnutý.

O trovách odvolacieho konania rozhodol odvolací súd podľa § 224 ods. 1, § 146 ods. 1 písm. a/ O. s. p., v zmysle ktorého žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov konania podľa jeho výsledku, ak konanie sa mohlo začať i bez návrhu. Konanie vo veciach starostlivosti o maloleté deti je konaním, ktoré sa mohlo začať i bez návrhu (§ 81 ods. 1 O. s. p.), preto odvolací súd rozhodol tak, že žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov odvolacieho konania.

Toto rozhodnutie odvolacieho súdu bolo prijaté hlasovaním v senáte pomerom hlasov 3 : 0 .

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie n i e j e prípustné.